

operibus perfectionis ei deserviat, jam simpliciter conditionem ad statum perfectionis assumpsit. Ubi hanc ponit quasi essentialiam formam, et modum necessarium ad talem statum constituendum seu assumendum; loquitur autem de statu perfectionis acquirendæ, integro, ac simpliciter tali, cujusmodi est religiosus status; omnis ergo alius modus facere quidem poterit religiosum secundum quid; non vero rigore ac simpliciter.

10. *Per solam obedientiam constitui non potest hic status.* — Tandem vero instabit aliquis, quia saltem probat objectio facta per unum tantum obedientiæ votum posse statum religiosum perfectum constitui; quia per illud potest homo sufficienter obligari ad paupertatem et castitatem, mediante obedientia Deo promissa; et consequenter etiam per illud consecratur oratio et studium, et omnis actio vel omissio quæ ex obedientia fit. Unde aliquæ religiones per solum obedientiæ votum religiosam facere professionem solent. Respondeo nihilominus certum esse ad statum simpliciter religiosum constituendum, non sufficere unum obedientiæ votum, sed tria ad minus requiri: ita docent citati Theologi, et reliqui Doctores omnes, et sufficienter probatur ex usu Ecclesiæ et ex jure. Nam voti obedientiæ necessitas per se nota est ex dietis, quia generalis obligatio parendi prælato necessaria est in hoc statu, et tam universalis est, ut non possit sub alio particulari voto comprehendi. Alia vero vota, propria et immediata clare supponuntur ab Innocentio III, in d. cap. *Cum ad monasterium*, in illis verbis: *Ne aestimet abbas quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare, quia abdicatio proprietatis, sicut et custodia castitatis adeo est annexa regulæ monachali, ut contra eam nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere.* De quibus verbis longa futura nobis est in sequentibus disputatio. Nunc ex illis solum colligimus religiosam professionem per se et immediate obligare ad paupertatem et castitatem independentem a præcepto prælati ex voto obedientiæ. Et ex eodem capite, et ex capite unico de Voto, in 6, etiam colligimus illa duo vota habere speciales effectus circa personam religiosam, quos votum solum obedientiæ facere non posset.

11. Tandem possumus ratione argumentari, quia illa duo consilia castitatis et paupertatis, per se spectata, sunt maxime necessaria ad statum religiosum; ergo ad integram perfectionem illius status pertinet, ut per propria

vota immediate ac per se recipiant stabilitatem et immutabilitatem, ita ut nec prælatus in eis possit mutationem facere, nec ab ejus voluntate eorum observantia pendeat. Nec usus alicujus perfectæ religionis potest in contrarium allegari, quia, licet fortasse interdum in professione alicujus religionis perfectæ solum fiat expressa mentio obedientiæ secundum regulam, sub illis verbis implicite vota castitatis et paupertatis intelliguntur, quia ita in regula ejusdem religionis continentur. Et in hoc sensu accipiuntur illa verba ex communi intelligentia, et consuetudine ejusdem religionis.

12. *Non est eadem ratio de aliis consiliis servandis.* — Nec in hoc recte fit æquiparatio inter hæc duo consilia castitatis et paupertatis, et alias particulares actiones, quas sine speciali obligatione priorum votorum ex obedientia religiosi observant. Nam cætera opera sunt particularia et mutabilia; interdum enim quædam expediunt, interdum alia; et raro expedit sub rigurosa obligatione imponi. At vero consilia castitatis et paupertatis sunt valde generalia, et eorum immutabilis obligatio, quæ per propria et specialia vota inducitur, per se necessaria est. Nec denique obstat quod usus paupertatis ex licentia prælati pendet; quia prælatus, dando licentiam utendi hac vel illa re, nullam mutationem in voto paupertatis, vel in ejus obligatione facit; sed tantum ex parte materiæ, quasi adimplet conditionem necessariam, ut talis usus honorum temporarium non sit contrarius voto paupertatis, nec sub illo comprehendatur. Dixi autem in assertionem, ad minus tria illa vota requiri, quia hæc sunt essentialia ipsi statui religioso, ut sic. An vero in aliquibus religionibus aliquid aliud votum sit de substantia talis religionis, in tomo sequenti, tractando de religionibus in particulari, melius dicetur. Statim vero inquirendum occurrebat, qualia esse oporteat talia vota, scilicet, an solemnia sint necessaria, vel simplicia sufficiant. Prius autem necessarium est exponere quomodo votum solemnem a simplici distinguatur. Ad hoc autem explicandum, examinare prius oportet an prædicta vota, traditio aliqua vel promissio humana ad statum religiosum necessaria sit.

CAPUT IV.

UTRUM AD STATUS RELIGIOSI SUBSTANTIAM, PRÆTER TRIA VOTA ESSENTIALIA, NECESSARIA SIT PROMISSIO VEL TRADITIO PERSONÆ TALEM STATUM ASSUMENTIS, FACTA ALICUI HOMINI VEL HOMINUM COMMUNITATI PROPTER DEUM.

1. *Status religiosus duobus modis constitui potest: vel in communitate religiosa, vel in vita solitaria.* — Suppono statum religiosum duobus modis constitui posse per se loquendo, et ipsa rei natura considerata: unus modus est in communitate religiosa, alius est in vita solitaria, seu in particulari vivendi modo. Prior modus satis notus est in Ecclesia; imo secundum præsentem ejus consuetudinem, status religionis non est nisi cœnobiticus, id est, in aliqua ecclesiastica congregatione seu communitate, in qua sub uno capite, et sub aliqua probata regula viam perfectionis religiosi profitentur. Imo hanc fuisse primam religionis formam a Christo datam, et suo exemplo inductam, sentit Basilius, de Constit. Monast., c. 19, dicens de cœnobitis: *Hi vero imitatores sunt Salvatoris nostri, ejusque vitæ, quam inter nos duxit. Quemadmodum enim ille, coacto Apostolorum choro, communia cuncta, seque ipsum communem Apostolis præbuit, ita hi quoque Antistiti suo obtemperantes, genus vivendi Apostolorum imitantur, ac Domini.* Ubi de hoc religionis instituto in vita communi multa præclara scribit, dicens, *maximam partem eorum, qui se colendæ pietati dederunt, in societate cum aliis degisse.* Et in c. 20, 22 et 23, illius status firmitatem et rectum obedientiæ ordinem describit et commendat. Et ex antiquis decretis est hoc manifestum, 16, q. 1, per multa capita, et ubicumque de monachis in monasterio degentibus sermo est. Et noviora jura, quæ de hoc statu, et de approbatione ad illum necessaria loquuntur, in hoc sensu videntur de religione loqui, ut per vocem illam, aliquam communitatem hunc profitentem significant, ut videre licet in cap. ultim. de Religiosis domibus, et in cap. unic., eodem titulo, in 6. Et ita frequentius loquitur de religione D. Thom., in 2. 2, q. 186, præsertim art. 2, 3 et sequentibus.

2. *Status religiosus in vita solitaria dari potest.* — Alter modus religiosi status in privata vel solitaria vita parum quidem usitatus nunc est in Ecclesia; nihilominus ex natura rei esse possibilem probari facile potest, quia

nulla in eo potest repugnantia ostendi, ut paulo post declarabitur. Prius enim ex antiquo usu Ecclesiæ id convinci potest. Olim enim virgines, privatam in suis domibus vitam agentes, in manibus Episcopi profitebantur, et sacrum velum recipiebant. Sic enim sanctam Domitillam de manu Clementis sacrum velamen virginitatis accepisse referunt historia, ut est apud Surium, tom. 3, in 12 die Maii, et Baron., tom. 1, anno 98, num. 6. At vero illud velamen signum erat religiosi status, et ante monasteria seu communitates virginum in usu fuit; tunc autem hujusmodi virgines sacræ, in domibus privatis, vel parentum, vel aliis honestis locis habitabant, ut clare supponit Concil. Eliber., c. 27, ubi has virgines tanquam religiosas Deo dicatas appellat. Et de eisdem loquens Concilium Carthag. III, c. 33, præcipit ut virgines sacræ, *si parentibus, a quibus custodiebantur, private fuerint, Episcopi providentia, vel presbyteri, si Episcopus absens fuerit, in monasterio virginum, vel gravioribus feminis commendentur.* Ubi observare licet, quod quamvis eo tempore jam essent monasteria virginum in usu, nihilominus non cogebantur virgines sacræ in monasteriis vivere, si commode poterant in privatis domibus custodiri. Dices hæc posse intelligi de feminis virginitatem solam voventibus. At non potest hoc universim sustineri, quia virgines sacræ et Deo dicatæ in primitiva Ecclesia non dicebantur, nisi quæ sacrum velamen recipiebant; quod viduis et corruptis non concedebatur, etiamsi votum castitatis emitterent, ut constat ex Gelas. epist. 1; et ex Leone, epist. 87; et August., lib. de Bono conjug., cap. 26, et infra suo loco latius dicemus. Erant ergo veræ religiosæ, et ideo specialiter consecrari dicebantur. Præterquam quod verisimile non est, toto eo tempore quo non poterunt monasteria virginum ædificari, aut feminarum conventus fieri, nullas fuisse in Ecclesia feminas proprie ac vere religiosas.

3. Simile argumentum fieri potest de viris, qui in principio Ecclesiæ religiosum statum assumpserunt. Prius enim incepisse privatim seu singulatim se Deo dicare, quam in cœnobio seu vita communi, verisimile est. Et imprimis de Apostolis fieri potuit, ut sequendo Christum, sub trium votorum obligatione ab ipso accepta et recepta, religiosi fierent. Nam, quod multi hoc idem fecerint, et inde Collegium Apostolicum resultaverit, respectu singulorum quasi accidentarium esse potuit, nam prius, qui hoc fecit, statim vere religiosus fuit,

et idem fuisset, etiamsi alii statum illum non assumerent. Certius id ostenditur in antiquis monachis solitariam vitam agentibus, juxta nomen suum. Nam monachus idem quod solus significat, teste Hieronymo, epist. 13; et idem habetur in cap. *Placuit*, 1 et 2 d., q. 1; et D. Basil., in suis Monasticis constit., a princ. usque ad c. 18, hujusmodi solitarios monachos instruit. Unde in c. 19 sic incipit: *Ac de iis quidem, qui singulariter ac seorsim a cæteris ad pietatem se exercent, deque solitariam vitam complexis superius dilucide, quantum potuimus, disputavimus*; et infra subjungit: *Verum, quoniam maximam partem, quæ se colendæ pietati dederunt, in societate cum aliis degunt*, etc. In quibus verbis utrumque membrum distinctionis a nobis propositæ expressit. Verum est tamen in prioribus etiam capitibus multa dicere, quæ ad religiosos in communitate viventes spectant. Unde in cap. 8, 9 et 10, et aliis, expresse loquitur de his qui in monasteriis vivunt, et in eis vitam solitariam et contemplativam profitentur. Et in reg. 6, ex fusius disputatis, ait, vitam religiosam separatam esse debere a consuetudine et cohabitatione secularium; statim vero in septima supponit, talem vitam, aut omnino solitariam, aut ex societate fratrum ejusdem propositi esse posse, et inquirat quæ illarum potior aut eligibilior sit; et quamvis cœnobiticam præferat, non negat tamen alteram perfectam ac vere religiosam esse posse. Imo, in epistola ad Chilonem, anachoreticam vitam valde commendat. Et idem prosequitur in Opusc. de Laudibus vitæ solitariæ, et in epist. 1 ad Greg., et in 79 ad Eustachium.

4. *Anachoretæ verum statum religiosum habent.* — Nec dubitandum est quin isti anachoretæ verum statum religiosum habere potuerint. Sicut nunc posset Pontifex alicujus vota, privatim sibi facta, tanquam substantialia religionis admittere, et olim etiam faciebant Episcopi, ut infra videbimus. Ratio vero est, quia neque ex ratione status, ut sic, nec ex ratione status perfectionis necessaria est illa conditio vitæ communis; nec status religiosus ex sua specifica ratione aliquid habet, unde illam necessario requirat; ergo nulla ratione necessaria est. Major quoad utramque partem probatur, quia status ut sic solum dicit immobilitatem quamdam in conditione libertatis aut servitutis; addit vero status perfectionis, quod sit in ordine ad actus perfectionis exercendos. Sed conditio servitutis potest esse propria alicujus personæ privatam vitam agentis,

et in illa potest habere stabilitatem et ordinem ad actum perfectionis; ergo. Atque eadem proportionem probanda est minor propositio, quia status religionis non addit supra statum perfectionis, nisi quod sit in ordine ad perfectionem acquirendam, et quod sit veluti schola perfectionis. Sed potest quis, privatam vitam agens, perfectioni acquirendæ insistere, et certam vitæ rationem firmam et stabilem assumere, in qua per observantiam trium consiliorum ad perfectionem tendat, et ad hunc finem sub alicujus potestate sit firmiter constitutus. Ergo nihil illi deerit, quominus vere ac proprie sit in statu religionis. Denique extra communem seu cœnobiticam vitam potest integra virginitas perfecte Deo consecrari, nihil habendo proprium, nec proprietarium usum, cum dependentia ab alterius licentia. Unde potest etiam obedientiæ votum intervenire, Episcopo, verbi gratia, vel alteri potestatem habenti factum, et ab eo publice ac solemniter, si necesse fuerit, acceptatum. Ergo sine vita communi potest status verus religionis constitui. Quomodo autem semper intervenire debeat Ecclesiæ approbatio, infra videbimus.

5. *Prima assertio.* — *Religiosus dominium sui in Deum transfert.* — Hac ergo distinctione supposita, dico primo: per vota religiosa ita homo traditur Deo, ut speciali modo dominium sui in Deum transferat; id autem non fit nisi quando talia vota nomine Dei per Ecclesiam acceptantur. Prior pars hujus assertionis sumitur ex communi modo loquendi Patrum, præsertim D. Thom. 2. 2, quæstione 184, articulo quarto et quinto, et quæst. 186, artic. 1, ubi dicit religiosum per antonomasiam dici, qui se totaliter mancipat divino servitio. Expressius id docet in 4, distinct. 38, q. 1, art. 2, q. 3, et Quodl. 3, art. 18; eumque imitantur alii Scholastici, quos capitibus sequentibus referemus. Deinde sumitur hæc pars ex Gregorio, quem sæpius in hac materia D. Thomas allegat, in homil. 20 in Ezechiel., versus finem, ubi indicat professionem religiosam esse holocaustum quoddam, in quo religiosus nihil sibi reservat, sed *sensum, linguam, vitam, atque substantiam, quam percepit, omnipotenti Deo immolat*. Nam, ut antea dixerat: *Cum aliquis omne quod habet, omne quod vivit, omne quod sapit, omnipotenti Deo vivit, holocaustum est*. Unde alii Patres de hoc statu loquentes sæpe docent, verum religiosum ita se Deo tradere, ut nullum jus in seipsum retineat. Sic enim dixit Basilius, serm. 4

de Institut. Monach.: *Ubi quis sponte sua ipse professus, hic Deo custodire seipsum debet, veluti eorum aliquid, quæ donata sunt Deo*; ubi alia multa dicit, quibus hoc significat. Unde ad monachum lapsus in epist. 1, sic scribit: *Vide ne forte, dum vis, quæ quibusdam pactus es, custodire, transgrediare pacta a te inita cum Deo, quæ professus es coram multis testibus*. Et in regulis fusius explicatis, in 14, declarat pactum illud esse traditionis ejusdem, et ideo *sacrilegum furtum committi, si res sic Deo dicata subtrahatur*. Et Chrysostomus, epist. ad Theodor. monach., circa medium: *Si militiæ, inquit, vincula non tenerent, quis tibi desertionis crimen objiceret? Nunc autem nihil in te penitus tui juris est, quippe qui tanto imperatori militare cepisti*. Et Cassian., lib. 2 de Institut. Renunc., cap. 3, *religiosum*, ait, *ne sui quidem ipsius dominium, vel potestatem habere*. Et similia fere habet Sanctus Benedictus, in sua regula, cap. 58. Ratio autem hujus partis in generali reddi potest, quia status religionis est status servitutis, ut D. Thomas docuit, et in superiori libro explicuimus; hoc autem intelligendum est de servitute Dei, ut ipsum nomen religiosi præ se fert, et notavimus ex Dionysio, cap. 6 de Ecclesiast. Hierarch. At servitus non fit per solam promissionem, sed traditionem et domini translationem requirit. Ergo cum proportionem in hoc etiam statu necessaria est. Et probando alteram partem, hæc magis confirmabitur.

6. *Vota nomine Dei per Ecclesiam acceptari debent, ut fiat hæc traditio.* — Altera ergo pars, nimirum, hanc traditionem non fieri nisi interveniente acceptatione Dei per Ecclesiam, probari potest imprimis ex usu Ecclesiæ, quem infra tractando de professione religiosa latissime ostendemus. Deinde probari potest illa ratione generali tacta a D. Thom., q. 184, art. 4, quia status religiosus, de quo tractamus, est status ecclesiasticus; ergo per traditionem validam in foro Ecclesiæ fieri debet; non potest autem traditio esse valida in foro Ecclesiæ, nisi per ipsam Ecclesiam acceptetur; ergo. Unde confirmatur, nam hac ratione approbatio Ecclesiæ necessaria est, ut infra videbimus. Denique traditio non habet valorem nec efficaciam ad transferendum dominium in alterum, nisi ab eo acceptetur; ergo etiam in præsentem traditionem necessaria est acceptatio Dei. At Deus non acceptat immediate per seipsum aliquam donationem sibi factam; ergo necesse est ut per Ecclesiam, seu ministrum ab ea deputatum hæc acceptatio fiat, et

consequenter, ratione illius necessarium est traditionem hanc in manibus alicujus hominis fieri. Primum antecedens in humanis donationibus receptissimum est, ex l. *Nec ambigui*, C. de Donat., cum similibus, quæ late congerit Sanc., lib. 1 de Matrim., disput. 6, a principio. Prima item consequentia est clara, quia necessitas acceptationis ex natura rei provenit, quia donatio est quidam contractus, qui sine donantis et donatarii consensu non perficitur.

7. *Differentia inter promissionem et traditionem Deo factam.* — Minorem autem probant aliqui, quia Deus per seipsum non posset acceptare sine sui mutatione. Sed hoc rejecimus in lib. 4 de Voto, c. 2, ubi ostendimus Deum per seipsum vota acceptare, quæ in promissione consistunt, quod hic negamus de traditione vel oblatione, resolvendo dubium, quod in illo tractatu, lib. 4, cap. 14, in fine, indicimus reliquimus. Probanda est ergo illa minor ex differentia inter promissionem et traditionem, seu donationem Deo factam. Nam promissio ipsi Deo immediate fieri potest, et illi placere, si sit de re sibi grata; et hoc satis est ut habeat suum effectum, qui tantum est obligare promittentem ad faciendum quod promisit. Neque inde acquirit Deus aliquod speciale jus vel dominium, quasi intrinsecum; sed promittens manet obligatus ad servandum promissum. Et quamvis Deus possit illum cogere, non habet illam potestatem de novo acquisitam, sed intrinsecam et connaturalem, solumque ex parte materiæ, seu hominis facta est mutatio per obligationem, quam homo promittendo acquisivit, ratione cujus sub illa potestate divina constitutus est. At vero traditio vel donatio, licet possit immediate fieri intuitu Dei, non tamen acceptatur ab ipso, nec est illi grata, nisi fiat alicui homini, a quo acceptari vel repudiari possit, et qui jus acquirat in rem traditam ad utendum illa, vel illi imperandum, curamque gerendi ejus.

8. Hujus autem ratio est, quia Deus secundum ordinariam providentiam suam non suscipit peculiarem curam gubernandi privatam personam immediate per seipsum, nec indiget his rebus sensibilibus, ut eis immediate et sine interventu causarum secundarum utatur; et ideo donatio, sic facta Deo, vel esset vana et otiosa, vel quasi tentans Deum, ab illo immediatum regimen exigendo; et propterea illi non placet, nec ab ipso immediate acceptatur. Potestque hoc exemplis declarari. Nam si quis secum deliberet ac definite velit a se abdicare domi-

nium vineæ, verbi gratia, et immediate illam Deo donare, nisi illam voluntatem manifestet Ecclesiæ, id est, ministris ejus, qui sunt administratores honorum Dei, et illi eam acceptent, et sub sua cura et regimine illam recipiant, nullius momenti erit donatio, et sine injustitia poterit a priori domino voluntas illa retractari. Imo etiam sine peccato, nisi constet voluisse se obligare in futurum. Nam tunc habebit prior voluntas vim promissionis factæ Deo, de qua certo constare oportet, ut ad illam implendam aliquis cogatur. Donatio autem propria et traditio externorum bonorum, quæ aliquid ultra promissionem addat, respectu Dei intelligi non potest, nisi per Dei ministros acceptetur. Ergo idem est in traditione proprii corporis, personæ, aut voluntatis. Et hæc veritas ex dicendis in capitibus sequentibus de votorum solemnitate, et in lib. 8 de Professione religiosa, magis declarabitur et confirmabitur. Et ibi etiam plures illam docentes referemus, et respondebimus Scoto, qui contrarium videtur docere, in 4, d. 34, quæstione unie.

9. *Secunda assertio.* — Dico secundo: ad proprium vinculum religiosi status, quando in communitate religiosa assumitur, præter tria vota supradicta, immediate Deo facta, quibus religiosus ipsi obligatur, necessaria est peculiaris obligatio humana per modum pacti reciproci, quo et ipse religioni se donat, et obligatur religioni; et religio ejus traditionem acceptat, eique vicissim obligatur ad illum tanquam membrum suum alendum, conservandum, et juxta suum institutum gubernandum. Hanc assertionem indicant multi Theologi disputantes de voto solemnibus religionis, et substantiam ejus in traditione constituentes; sed ex illis quidam illam cum voto ipso confundunt, alii dicunt esse solemnitatem voti; non declarant autem an inducat peculiarem obligationem humanam, id est, inter homines, neque an reciproca sit. Solum invenio Navar., in cons. 26, de Regul., in principio, expresse declarantem hanc reciprocam obligationem. Et sequitur Sancius, lib. 7 de Matrim., disput. 25, num. 12. Idemque sentiunt Canonistæ, in cap. *Ad Apostolicam*, de Regular., ex quo textu potest hoc genus contractus et mutue obligationis colligi, quatenus Innocentius III ibidem dicit probationis annum in favorem religiosi et religionis introductum esse, ut uterque juri suo consulat, et an obligari sibi sit expediens, experiatur. Potest hoc etiam ex usu Ecclesiæ et modo profitendi in

his religionibus confirmari. Sed hoc infra in lib. 4 ex professo tractandum est.

10. *Inter religiosum et religionem datur mutua obligatio.* — Ratio denique, propria hujus status, est, quia in eo religiosus fit membrum unius corporis mystici, quod est ipsa religio; id autem fieri non potest nisi per mutuum unionem inter totum et partem; illa vero unio, cum moralis sit, per mutuum obligationem fit; et quia est actualis ac realis, et (ut ita rem explicem) præsentanea unio, ideo per traditionem actualem et acceptationem illi proportionatam fieri debet. Unde obiter etiam notari potest, in hoc statu evidentius ostendi causam ob quam non potest religiosus in illo statu constitui, nisi sit aliquis, qui Dei nomine ejus vota obligationemque acceptet, quia in illo statu ita se homo tradit Deo, ut non nisi obligatione reciproca, et sibi proportionata ex parte alterius extremi obligari velit. Non potest autem esse obligatio ultro citroque humana, et hominibus proportionata, nisi aliquis obligetur religioso nomine seu vice Dei, sicut ipse Deo se obligat respectu talis hominis vel mystici corporis humani; ergo necessarium est ut, præter religiosum se tradentem, intercedat alter qui traditionem acceptet nomine Dei et totius religionis, simulque illam acceptando, religionem ipsam obliget religioso. Totum ergo hoc est de substantia talis status.

11. *Tertia assertio.* — Dico tertio: status religiosus privatim, et sine unione ad aliquam religiosam communitatem assumptus, non potest quidem fieri sine habitudine ad aliquem hominem, cui vovens se obliget, et potestatem in seipsum tribuat. Nihilominus tamen potest interdum hoc fieri per speciale pactum cum tali persona nomine Dei acceptatum, ex quo reciproca obligatio oriatur. Interdum vero, ex sola rei natura talem statum considerando, constitui potest sine speciali promissione vel obligatione, proxime vel directe homini facta, per sola vota oblata Deo, et modo speciali ab homine acceptata. Prima et secunda pars hujus assertionis faciles sunt ex dictis. Nam prima fundatur in necessitate voti obedientiæ, ut in cap. 2 et 3 dicere cœpimus; nam sine obedientia voluntaria ad hominem loco Dei voluntarie assumptum ad proprium regimen, non potest status obedientiæ constitui, sive in vita communi, sive in privata. Ergo non potest homo obligari ad obediendum, nisi ex vi talis obligationis teneatur alicui homini obedire; ergo necessarium est ut ex vi

talis obligationis redundet in alterum potestatem præcipiendi, et obligandi ipsum religiosum statum assumentem, quia superioris potestatis et inferioris subjectio seu obligatio correlativa sunt; unde non potest una sine alia subsistere. Ergo necesse est ut ipse vovens tribuat alteri talem potestatem, obligando se illi, quia in voluntaria obedientia non datur alia origo talis potestatis, nisi voluntas hominis statum illum assumentis.

12. Dices, imo hanc potestatem residere in tali superiore per jurisdictionem ecclesiasticam quam habet, vel a jure ordinario, ut Episcopus, vel ex donatione Papæ. Hæc vero responsio petit quæstionem specialem de hac jurisdictione, an sit per se necessaria ad statum religiosum, quam circa finem hujus libri tractabimus. Nunc vero suppono non esse necessariam talem jurisdictionem specialem ex natura rei, quia ipsa obligatio ex votis orta sufficit, ut ibi ostendam. Et præterea, quando intercedit jurisdictio, non potest cadere in aliquam personam, nisi præcedat voluntaria subjectio tali personæ vel prælato data; et ita semper procedit ratio facta.

13. Secunda pars ex dictis facilis est, quia materia est accommodata humanæ promissioni, vel pacto mutuo, et in libertate voluntatis est illud facere. Declaratur, quia votum obedientiæ necessario fieri debet de parendo mandatis alicujus hominis; ergo, licet hoc votum fiat Deo, cum illo fieri potest promissio ipsi homini cum speciali et propria obligatione parendi illi, etiam conferendo illi jus, ut ex justitia possit alterum obligare ut suis jussis obtemperet. Totum enim hoc cadit sub potestatem liberæ voluntatis, et non est contra rationem status religiosi, imo illum aliquo modo perficit, magisque confirmat. Nam, licet hæc promissio fiat homini, fit propter Deum, ejusque intuitu, et in ordine ad majorem Dei cultum; ideoque non est extra rationem religiosi status. Poteritque hæc obligatio esse mutua, si alter, cui obedientia promittitur, non solum illam acceptet, sed etiam se obliget ad habendam peculiarem curam et administrationem talis personæ, et præsertim si illa obligatio perpetua fuerit, vel quamdiu vita duraverit, vel simpliciter ratione muneris; ut si obedientia promittatur Episcopo, non ut est Petrus, vel Paulus, sed ut est Prælati talis diocesis; et obligatio cum proportionem reciproca sit, quantum esse poterit.

14. *Ex sola rei natura, promissio facta homini non est necessaria ad hunc statum priva-*

tim assumptum. — Hinc vero probatur ultima pars, nimirum, in hujusmodi statu privato hanc humanam obligationem non esse necessariam, neque de substantia talis status religiosi, sed absque illa posse subsistere, loquendo ex sola rei natura, et secluso omni ecclesiastico jure. Quia, sicut est in libertate voluntatis cum voto obedientiæ Deo facto conjungere promissionem factam homini, ita est etiam in ejus libertate purum votum facere sine tali promissione, et tamen illud obedientiæ votum cum reliquis sufficit ex natura rei ad constituendum talem hominem in statu perfecto religionis ergo illa promissio non est necessaria, nec ad substantiam talis status. Consequentia evidens est, et major similiter quoad ultimam partem nota est. Quia potest quis vovere Deo aliquid agendum circa proximum pura obligatione voti, nihil homini promittendo, nec ullam obligationem ei præstando. Ut si quis voveat Deo injuriam remittere malefactori suo, vel dotare pauperem, vel servire in hospitali, nullum jus ipsi hospitali tribuendo; et in similibus, ut notavi lib. 4 de Voto, c. 16, num. 13. Sic ergo in præsentibus, qui vult religiosum statum privatum sumere, promittit Deo obedire, suo confessori nullam specialem promissionem faciendo. Ergo potest sufficienter per illa tria substantialia vota in illo statu constitui sine interventu alicujus humanæ promissionis.

15. Et declaratur amplius, nam potest quis vovere obedientiam non huic determinatæ personæ, ut est Petrus vel Paulus, nec Prælato ratione muneris perpetui, sed simplici confessori quem ipse elegerit; imo etiam potest non ita promittere, ut teneatur semper in ejus obedientia permanere, quem semel elegerit, sed retinere libertatem mutandi confessorem, eligendo alium, quamvis semper voto obligetur ad obediendum ei quem elegerit, et pro confessore habuerit, quod satis est ad illius voti perpetuitatem et immobilitatem. Ergo signum est, cum tali voto obedientiæ non conjungi specialem promissionem vel obligationem ad personam confessoris. Tandem ex parte personæ confessoris, seu talis superioris, idem potest declarari, quia non est necessarium ut ex parte illius aliqua specialis promissio vel obligatio fiat personæ sibi obedientiam promittendi; ergo nec e contrario, etc. Probat consequentia, tum a paritate rationis; tum etiam quia, quando ex parte voventis additur specialis promissio respectu Prælati, solet obligatio esse reciproca, ut declaratum est,

et videtur æquitati conforme, regulariter loquendo. Antecedens vero probatur, quia talis confessor aut superior pro suo arbitrio potest libere acceptare munus confessoris cum illa potestate præcipiendi, quamdiu in eo munere permanserit, non se obligando ad permanendum in illo. Et quamvis tali acceptatione supposita teneatur curam illam debito modo administrare, non tamen ex speciali promissione, sed tantum ex ipsa lege naturali, quantum justitia et recta ratio dictaverit, nullam peculiarem obligationem sibi ex vi alicujus promissionis vel contractus imponendo.

16. Dices, licet hic discursus probet hæc tria vota posse hoc modo fieri, non tamen probare illa sufficere ad statum religiosum constituendum; alias posset subsistere sine ulla traditione propriæ personæ talem statum assumptis, et sine translatione peculiaris dominii in Deum supra ipsam, quod videtur alienum a sanctis Patribus, et ab illius status perfectione. Item sequeretur nunc esse posse veros religiosos cum solis tribus votis illo modo factis, quod etiam repugnat juri, et communi consuetudini quam nunc servat Ecclesia. Respondetur imprimis, hæcenus solum dictum esse ex natura rei, et ex parte votorum, vel promissionum, aut pactorum, posse illa tria vota sufficere ad constituendum religiosum statum, spectato solo jure divino ac naturali, et hoc sufficienter probat discursus factus. An vero talia vota simplicia sufficiant, vel solemnia requirantur, item, an sit necessaria Ecclesiæ approbatio, vel ex ejus ordinatione possit aliquid esse necessarium ad substantiam talis status, quod ex sola rei natura vel de jure divino necessarium non sit, nondum est disputatum, sed in discursu hujus libri declarandum est. Et ideo ad difficultatem positam nunc breviter concedimus antecedens, quia non infirmat discursum factum, ut declaravi. Posset etiam utraque sequela negari, quia possunt illa tria vota sine alia promissione vel pacto humano ita fieri, ut traditionem aliquam contineant. Et nunc possunt alia conditiones ex institutione Ecclesiæ requiri, ut postea videbimus.

CAPUT V.

UTRUM AD CONSTITUENDUM STATUM RELIGIOSUM VOTA DEBEANT ESSE SOLEMNIA.

1. *Votum simplex et solemnne distinguuntur.* — Hoc est præcipuum punctum hujus mate-

riæ, ad quod exacte explicandum, necessarium est diligenter inquirere et explicare quid solemnne votum simplici addat, quomodoque ab illo differat, quam propterea quæstionem, in tractatu de Voto, lib. 1, cap. 14, in hunc locum reservavimus. Attigit quæstionem propositam D. Thom. 2. 2, q. 84, art. 4, et generatim docet, solemninitatem aliquam voti, non solum ad statum religionis, sed etiam absolute ad statum perfectionis constituendum necessariam esse. Quæ vero et qualis debeat esse illa solemnitas, non satis explicat; et ideo circa illius loci intelligentiam, et circa rem ipsam variæ sunt opiniones, quas postea tractabimus. Prius enim supponenda est distinctio voti in simplex et solemnne, quæ sumitur ex cap. *Rursus*, et cap. *Meminimus*, Qui Clerici vel voventes, et ex cap. unic. de Voto, in 6, et ex c. penult. de Regular., in 6; tradunt D. Thom. 2. 2, quæst. 189, art. 5, et alii communiter. Et indicatur a Basilio, in Regulis fusiis disp., reg. 14, dicente, *apostatam in Deum peccare, quem professionis suæ testem adhibuerit, cuique solemnne se voto obligarit.* Ubi, licet unum tantum membrum exprimat, tacite innuit aliud; nam votum solemnne a non solemnne distinguitur, et hoc recte vocatum est simplex, quia simplicitas ubique, et in præsentia etiam negationem dicit, ut mox explicabimus. Et ante Basilium, rem ipsam, id est, votum cum solemnitate factum explicavit Dionysius, cap. 10 de Ecclesiast. Hierar., ubi modum solemniter vivendi religiosorum describit. An vero Patres isti loquantur de voto solemnne in significatione nunc usitata, incertum est. Et Medin., libro quarto de Sacror. homin. contin., contendit illa verba, prout nunc sunt in usu, non esse antiqua. Sed hoc postea expendemus, tractando de origine religiosi status.

2. *Conveniunt in communi et essentiali ratione voti.* — Secundo supponendum est, votum simplex et solemnne in communi ac essentiali ratione voti convenire. In hoc fundamento multi Doctores inferius citandi consentiunt, illudque in tractatu de Voto, lib. 1, cap. 14, indicavimus. Et probatur breviter, quia nisi illa duo vota in aliqua communi et essentiali ratione voti convenirent, non univoce, sed æquivoce, vel ad summum analogice vota dicerentur. Consequens autem est falsum, et contra communem sensum Doctorum, imo et jurium, ac Pontificum de hac materia loquentium; et contra communem rationem, quia omne votum, sive simplex sit, sive solem-

ne, inducit obligationem religionis ex vi promissionis Deo factæ. Hæc autem convenientia non est in sola voce, sed in re ipsa; neque ulla ratio analogiæ in ea reperitur. Unde omnia, quæ de honestate vel obligatione voti in Scriptura loquuntur, tam votis solemnibus quam simplicibus conveniunt. Quale est illud Eccles. 5: *Si quid voristi Domino, ne moreris reddere*, et similia. Et confirmatur, nam transgressio voti simplicis et solemnne, in genere malitiæ essentialiter conveniunt. Adeo ut multi Theologi probabiliter doceant, non esse necessariam circumstantiam illam in confessione explicare; et qui contrarium docent, saltem supponunt illa duo peccata in eodem genere malitiæ convenire. Ergo necessario dicendum est, e converso, votum solemnne et simplex convenire in essentiali ratione voti, sive illa generica sit, sive specifica, quod postea videbimus.

3. *In quo differat votum simplex a solemnne.* — Ex quo possumus tertio supponere, votum solemnne differre a simplici, tanquam addens et includens aliquid quod votum simplex non includit; ita ut votum simplex ideo tale sit et appelletur, quia præcise includit essentialiam rationem voti, absque peculiari aliqua solemnitate, quam solemnne addit ultra essentialiam rationem voti, et consequenter quasi privative comparetur et opponatur voto solemnne, quia caret illa solemnitate, quam solemnne votum, ultra communem rationem voti, in tali materia includit. Tota ergo difficultas superest in explicando quid sit ista solemnitas, quæ proprium religiosum votum solemnne constituit: quod in sequentibus capitibus paulatim inquirendum est. Nunc solum illud addimus, quod ex dictis sequitur, quidquid illa solemnitas sit, non posse esse differentiam essentialem alicujus speciei voti, id est, contrahentem essentialiter votum castitatis, obedientiæ, vel aliud simile; sed esse aliquid extra essentialiam talis voti, ut votum est talis materiæ, licet sit de ratione voti solemnne, ut solemnne est; sicut figura spherica est de ratione globi, ut globus est, licet non sit de ratione intrinseca talis quantitatis, vel materiæ talis globi. Hoc probavi late in d. libro et cap. de Voto. Et summa rationum est, quia votum simplex castitatis, verbi gratia, est quædam species ultima voti, ut est per se clarum; quia potest in re ipsa et in individuo subsistere sine majori contractione vel determinatione; ergo illud votum non est amplius contrahibile essentialiter. At vero in solemnne voto castitatis inve-

nitur totum id quod positivum est et essentialiter in voto simplici castitatis; ergo id, quod addit votum solemnne castitatis supra votum simplex ejusdem materiæ, non est differentia essentialiter contrahens votum, vel novam ejus speciem constituens, sed erit aliquid accidentaliter perficiens votum, ut, scilicet, formaliter constituat votum in ratione solemnne, et sub hac ratione et quasi compositione, de illius essentia dici possit. Quæ omnia in sequentibus clariora et certiora fient.

4. *Duplex solemnitas voti apponitur.* — Quarto, ut specialem voti solemninitatem, quam inquirimus, explicare possimus, alia vulgaris distinctio voti solemnne præmittenda est. Aliquando enim votum appellatur solemnne lato quodam et vulgari modo; aliquando vero, proprio et stricto; et prius votum dicitur accidentaliter solemnne, id est, accidentali, et quasi extrinseca solemnitate ornatum; quomodo etiam inter Gentiles, quædam vota solemnne dicebantur, quia verbis conceptis et solemnne ritum fiebant, ut referunt Alexan. ab Alexand., et Tiraq., lib. 2 Genial., cap. 11, et lib. 3, c. 22. Posterius autem dicitur substantialiter solemnne, tanquam substantiali quadam solemnitate constitutum; de qua substantiali solemnitate, quid sit, tota controversia versatur, ut postea videbimus. Et hanc distinctionem insinuat D. Thomas 2. 2, q. 88, a. 3, ubi solum votum substantialiter solemnne habens vocat solemnne, quod ubique observat; aliud autem vocat publicum. Item tradunt dictam divisionem plures ex Theologis, in 4, d. 38; Duran., q. 1 et 2, n. 7 et 8; Palud., q. 2; Scot., q. 1, supplement. Gabr., q. 1, art. 2; Altisiod., lib. 4 Sum., tract. 9, cap. 7, quæstione quarta, ad 3; Abulen., in 3 c. Num., q. 46; Alvar. Pelag., libro de Planctu Eccles., capit. 46; Cordub., lib. 1 Quæstionum Theologicarum, q. 24; Petr. Sot., de Institut. Sacerd., tract. de Matrim., lect. 5; Navar., cons. 18, de Regul.; Aug. de Ancona, lib. 1, de Potest. Eccles., q. 70, artic. 1, ad 2. Et videri potest Medin., de Sacror. homin. continentia, l. 4, contr. 7, cap. 22 et sequentibus. Et sumitur etiam ex juris interpretibus, in cap. penult., de Voto, ubi specialiter Innoc., Hostiens. et Panor., et in cap. unic. de Vot., in 6, ubi Joannes Andreas, Gemin. et alii. Ancharanus, in c. *Meminimus*, Qui Clerici vel voventes; Anton. de Butr., in c. *Rursus*, eodem titulo. Potestque divisio ex illis juribus colligi, et ex aliis, quæ infra referemus.

5. *Votum solemnne debet esse externum, et*